

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Ministerie van Justitie en Veiligheid

Uitsluitend verzonden via internetconsultatie.nl

Datum : 13 mei 2022

Ref : reactie NEPROM

Betreft : wetsvoorstel wijziging Awb n.a.v. HvJ EU Varkens in Nood

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij geeft de brancheorganisatie van projectontwikkelaars (NEPROM) haar reactie op het wetsvoorstel wijziging Awb n.a.v. HvJ EU Varkens in Nood.

Kansen pakken

Wij betreuren het dat de wetgever met dit wetsvoorstel kansen laat liggen om enerzijds procedures te versnellen en anderzijds het algemeen belang van voldoende woningbouw en woningzoekenden voorop te stellen. In maatschappelijke ontwikkelingen en recente jurisprudentie zijn ruim voldoende aanknopingspunten te vinden om krachtiger en voortvarender op deze aspecten in te zetten.

De urgentie op de woningmarkt is groot. De vraag naar nieuwbouwwoningen stijgt. Door een aantal factoren is het lastig hier adequaat op in te spelen. Wij noemen de stijging van de bouwkosten, tekort aan arbeidskrachten, onvoldoende locaties en meer cultuurgerelateerde omstandigheden die het comprimeren van processen bemoeilijken.

Juridisch vormen stikstof, de uitspraak in de zaak 'Didam', het Varkens in Nood-arrest, geluid en de invoering van de Omgevingswet belangrijke aandachtspunten. Dat wordt onderkend door alle betrokkenen maar nog niet altijd in voldoende mate. Er zijn maatregelen nodig om de gezamenlijke ambities van de Rijksoverheid en marktpartijen te realiseren. Die gezamenlijke ambities zijn nauwelijks nog realistisch te noemen als er niet meer ruimte gecreëerd wordt; bijvoorbeeld via dit wetsvoorstel.

Voorbeelden

Dat de rechterlijke macht in deze discussie oog heeft voor het algemeen belang van voldoende woningbouw en de positie van woningzoekenden blijkt onder andere uit een uitspraak van de Raad van State van 9 februari jl. (ECLI:NL:RVS:2022:363). Daarin is bepaald dat in hoger beroep binnen het omgevingsrecht geen nieuwe argumenten meer aangevoerd mogen worden, omdat het vaak om zaken met grote maatschappelijke belangen als woningbouw gaat. Voor projecten die onder de Crisis- en herstelwet vallen, geldt dit al.

Een ander voorbeeld is een uitspraak (d.d. 8 april jl.) in kort geding van de Rechtbank Noord-Holland (ECLI:NL:RBNHO:2022:3145) in de zaak over de Bloemendalerpolder. Gedaagde had rekening moeten houden met de haar bekende belangen van de 162 kopers bij het instellen en het handhaven van het beroep. Door dat niet te doen, is volgens de voorzieningenrechter

sprake van misbruik van recht en handelde de stichting onrechtmatig. Het beroep moest ingetrokken worden.

De wetgever zou er verstandig aan doen deze lijn te volgen en te codificeren in (het voorstel voor) deze wet.

Overbelasting Raad van State

Een veel gehoorde opmerking van NEPROM-leden over de huidige situatie, is dat het de Raad van State niet lukt om binnen de op grond van de Crisis- en herstelwet vaak geldende termijn van zes maanden uitspraak te doen in lopende rechtszaken. Die termijn verdwijnt straks op grond van de Omgevingswet. Dit wetsvoorstel gaat tot nog meer vertraging leiden omdat er een open restcategorie is opgenomen in het voorstel voor ‘andere besluiten over activiteiten die aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben’. De invulling wordt overgelaten aan bestuursorganen of de bestuursrechter. Dit leidt tot:

- a) ongelijkheid en willekeur omdat bestuursorganen voor hetzelfde besluit voor verschillende voorbereidingsprocedures kunnen kiezen;
- b) bestuursorganen ook als het niet nodig is, veiligheidshalve voor de toepassing van afdeling 3.4 Awb kiezen waardoor procedures dan onnodig lang duren;
- c) de Raad van State verder overbelast raakt omdat er veel geschillen over de invulling van deze categorie zullen ontstaan.

Aanbeveling

Meest gedane suggestie door NEPROM-leden is de volgende wijziging door te voeren. Zorg dat beroep in één instantie open komt te staan tegen een omgevingsvergunning waar een onherroepelijk bestemmingsplan aan vooraf is gegaan. Te vaak worden bestuursorganen, rechters, projectontwikkelaars en hun (woning)kopers met weinig (0%) kansrijke bezwaar- en beroepschriften geconformenteerd omdat het bestemmingsplan al onherroepelijk is en de wederom aangevoerde argumenten daar al voldoende getoetst zijn. Het is een herhaling van zetten.

Toon politieke moed

Wij vinden het belangrijk dat de wetgever politieke moed toont en in dit voorstel de kring van inspraakgerechtigden niet groter maakt. Dat kan in lijn met internationale wetgeving; door aan te sluiten bij de letterlijke tekst (“betrokken publiek”) van het verdrag van Aarhus. Zo voorkom je een kop op Europese wetgeving. Volgens internationaalrechtelijke verplichtingen is het open stellen van zienswijzen overigens niet verplicht in alle procedures. Als een land dat wel doet, zitten daar voor het vervolg consequenties aan. Ook op dit punt zou goed bekeken kunnen worden, waar nog winst te behalen valt.

Participatie

In de Memorie van Toelichting wordt het punt dat de Omgevingswet deelname aan besluitvormingsprocessen bevordert, ten onrechte als argument aangehaald om ook de kring van inspraakgerechtigden zo groot mogelijk te maken. Hierdoor ontstaat een stapeling van processen en procedures die vertragend werkt. Participatie -hoe waardevol ook- leidt in de praktijk namelijk niet tot minder bezwaar- en beroepschriften. Het tegendeel is eerder het geval. Het woord ‘participeren’ wekt de verkeerde verwachtingen. Het ligt voor de hand een passende definitie in

de wet op te nemen die dit voorkomt. Maar ook dan komen initiatiefnemers toch voor verrassingen te staan. Het ligt daarom voor de hand ook een wettelijke koppeling tussen beide trajecten aan te brengen die filterend werkt en om nieuwe argumenten, een stapeling van procedures en een extra processtap te voorkomen.

Tot slot

Raadpleeg voor eerdere publicaties over dit onderwerp www.neprom.nl; bijvoorbeeld de brief d.d. 1 juli 2021 aan destijds Minister Ollongren over dit onderwerp en onze bijdrage d.d. 28 april 2022 over dit wetsvoorstel.

Wij verzoeken u deze punten in de volgende versie van het voorstel te verwerken en wensen u succes bij de verdere behandeling van dit dossier.

Tot een nadere toelichting op deze brief zijn wij graag bereid.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping, fluid strokes that form a stylized, somewhat abstract shape.

Jan Fokkema,
directeur NEPROM

c.c.: Tweede Kamer (commissies Binnenlandse Zaken en Justitie en Veiligheid)